

## บทคัดย่อ

หมู่บ้านเปียงหลวงตั้งอยู่ที่อำเภอเวียงแหง จังหวัดเชียงใหม่ เป็นหมู่บ้านชายแดนทางทิศตะวันตกเฉียงเหนือของประเทศไทยติดต่อกับรัฐฉาน ประเทศพม่า ประชากรหลักของหมู่บ้านเป็นอดีตนายทหารไทใหญ่ซึ่งเคยทำการสู้รบกับรัฐบาลพม่า รองลงมาเป็นอดีตทหารจีนคณะชาติ หรือ ก๊กมินตั๋ง (KMT) ซึ่งเคยตกลงเป็นพันธมิตรร่วมกับกองกำลังกู้ชาติไทใหญ่ นอกจากนี้เป็นชาวปะหล่อง ชาวลีซอ ที่หนีภัยการสู้รบจากพม่าเข้ามาอยู่ในประเทศไทย รวมทั้งชาวไทยที่เพิ่งอพยพเข้ามาค้าขายและตั้งถิ่นฐานในภายหลัง

จากการศึกษากระบวนการสร้างอัตลักษณ์ทางชาติพันธุ์ของชาวไทใหญ่ในหมู่บ้านแห่งนี้ พบว่า ชาวไทใหญ่มีกระบวนการเลือกสรรอัตลักษณ์ขึ้นมาสร้างพรมแดนทางชาติพันธุ์ของตนหลากหลายรูปแบบ โดยเนื้อหาของอัตลักษณ์ดังกล่าวมีความสัมพันธ์กับกลุ่มชาติพันธุ์อื่นที่อยู่แวดล้อมในลักษณะท้าทาย ต่อรอง และประนีประนอมโดยเฉพาะรัฐไทยกับรัฐพม่าอยู่ตลอดเวลา รวมทั้งมีความสัมพันธ์กับความเป็น พื้นที่ชายแดนและสถานการณ์ทางการเมืองที่เปลี่ยนแปลงไปในช่วง 40 ปีที่ผ่านมาโดยตรง กล่าวคือ

นับตั้งแต่ปี พ.ศ. 2501 จนถึง พ.ศ. 2539 ชายแดนจากหมู่บ้านเปียงหลวงจนถึงฝั่งตะวันออกของแม่น้ำสาละวินในรัฐฉาน ประเทศพม่า ตกอยู่ภายใต้การควบคุมของกองกำลังกู้ชาติไทใหญ่ อัตลักษณ์ที่ถูกผลิตขึ้นในช่วงเวลานี้จึงมีเนื้อหาท้าทายกับอำนาจรัฐพม่าโดยตรง อาทิ บทเพลงการเมืองที่มีเนื้อหาวิพากษ์วิจารณ์รัฐบาลพม่า ตำราเรียนภาษาไทยใหญ่ที่ห้ามสอนในเขตอำนาจรัฐพม่า สัญลักษณ์รูปธงชาติเพื่อสร้างสำนึกเรื่องความเป็นชาติและการกู้ชาติ รวมทั้งการพยายามปฏิเสธอิทธิพลของวัฒนธรรมพม่าในหลายรูปแบบ อาทิ การตัดชายขึ้นของนางรำลีเก ไทใหญ่เพื่อไม่ให้คล้ายคลึงกับนางรำลีเกพม่า เป็นต้น

แต่หลังจากกองกำลังกู้ชาติไทใหญ่ภายใต้การนำของขุนสาประกาศวางอาวุธเมื่อต้นปี พ.ศ. 2539 บริเวณชายแดนหมู่บ้านเปียงหลวงในเขตรัฐฉานตกอยู่ภายใต้การควบคุมของรัฐบาลพม่า ทำให้การผลิตอัตลักษณ์ที่มีเนื้อหาท้าทายอำนาจรัฐพม่าลดลง และหันมาประนีประนอมกับรัฐไทยมากขึ้น เนื่องจากชาวไทใหญ่จำเป็นต้องอาศัยอยู่ในเขตประเทศไทย การผลิตอัตลักษณ์ที่

มีเนื้อหาท้าทายอำนาจรัฐพม่าโดยตรงอาจส่งผลกระทบต่อความสัมพันธ์ระหว่างประเทศไทย-พม่า และทำให้ชีวิตความเป็นอยู่ของชาวไทยใหญ่ในหมู่บ้านเปียงหลวงขาดความมั่นคง

กล่าวโดยสรุป ความเป็นพื้นที่ชายแดนและสถานการณ์ทางการเมืองที่เปลี่ยนแปลงไปตลอดเวลา ทำให้ชาวไทยใหญ่บ้านเปียงหลวงจำเป็นต้องปรับเปลี่ยนอัตลักษณ์ของตนเองให้สอดคล้องกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนไปอยู่เสมอ ชาวไทยใหญ่บ้านเปียงหลวงจะเป็นผู้หยิบยกอัตลักษณ์ต่าง ๆ ขึ้นมาใช้ให้สอดคล้องกับสถานการณ์ที่กำลังเผชิญอยู่ ด้วยเหตุนี้ อัตลักษณ์ทางชาติพันธุ์ของชาวไทยใหญ่บ้านเปียงหลวงจึงเป็นสิ่งที่ไม่นั่นอนตายตัว และเป็นเครื่องสะท้อนให้เห็นถึงกระบวนการธำรงชาติพันธุ์ของชาวไทยใหญ่ภายใต้กระแสการเปลี่ยนแปลงได้เป็นอย่างดี